

**Gemeente
Rotterdam**

Maatschappelijke Ontwikkeling
Handhaving, Buitenruimte, Integratie en
Samenleven
Vincent Karremans

Financiën, Organisatie, Haven en Grote Projecten
Arjan van Gils

Bezoekadres: Stadhuis
Coolsingel 40, Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: www.rotterdam.nl

Van: Ilja Arends
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Uw kenmerk: 21bb2429
Ons kenmerk: M2106-5005 21bb16181
Bijlage(n): 1

Onderwerp: Moties Diergaarde Blijdorp

Datum: B&W 25 januari 2022

Aan de gemeenteraad

Onderwerp:

Afdoening moties Diergaarde Blijdorp

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

In de raadsvergadering dd. 18 februari 2021, tijdens bespreking van het voorstel tot vaststelling van de verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021, zijn een vijftal moties aangenomen:

1. Toekomst voor Blijdorp (21bb2429)
2. Laat Blijdorp niet in haar hempie staan (21bb2512)
3. Dieren worden niet afgemaakt bij financiële nood (21bb2514)
4. Laat personeel Blijdorp niet in de steek (21bb2511)
5. Het goede voorbeeld geven (21bb2513)

In de raadsvergadering op 15 oktober 2020 is een motie 'Behoud van Banen' (20bb15711) aangenomen.

Met deze brief wordt een afdoeningsvoorstel voor deze moties aan u voorgelegd.

Relatie met het coalitieakkoord/ collegewerkprogramma/ eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

In de raadsvergadering op 15 oktober 2020 is een motie 'Behoud van Banen' (20bb15711) aangenomen. In deze motie verzoekt de raad het college te onderzoeken of in de Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierentuinen en dierenparken Rotterdam 2021 een onderdeel kan worden opgenomen dat bij draagt aan het behoud van banen en een sociaal plan voor mensen die desondanks hun baan verliezen. In aanvulling op het eerdere afdoeningsvoorstel (21bb000655) doet het college nu een nieuw voorstel om deze motie af te doen.

De Tijdelijke verordening corona-noodsteun diertuinen en dierenparken Rotterdam 2021 valt onder de reikwijdte en de uitgangspunten van het Beleidskader Coronasteun 2021. De afgelopen periode is goed gemonitord wat er gebeurde met o.a. faillissementen en vragen om noodsteun. Op basis hiervan is geconstateerd dat verlenging van het Beleidskader Coronasteun 2021 nu niet nodig is (brief aan de commissie MPOF, evaluatie beleidskader coronasteun, kenmerk 21bb012700). De vooruitzichten voor veel sectoren zijn positief, en het ondernemersvertrouwen stijgt. Aangezien het Beleidskader Coronasteun 2021 en daarmee de verordening niet wordt verlengd, is de motie 'Behoud van Banen' niet meer aan de orde.

Het afdoeningsvoorstel dat nu voorligt voor de moties 4 en 5 geeft aanvullende informatie in relatie tot de gestelde vraag in de motie 'Behoud van Banen'. Omdat de Tijdelijke verordening corona-noodsteun diertuinen en dierenparken Rotterdam 2021 niet verlengd wordt, stellen wij u voor om met onderliggend afdoeningsvoorstel ook de motie 'Behoud van Banen' (20bb15711) als afgedaan te beschouwen.

Toelichting:

De vijf moties waarvoor onderstaand afdoeningsvoorstel, zijn aangenomen door uw raad in februari 2021 bij de vaststelling van de verordening corona-noodsteun diertuinen en dierenparken Rotterdam 2021. Deze verordening was nodig, vanwege de dringende liquiditeitsproblemen van Diergaarde Blijdorp gedurende de coronacrisis in 2020. Om de Diergaarde te helpen deze moeilijke periode te overbruggen, is daarom een voorschot toegekend vooruitlopend op een nog aan te vragen noodsteun-lening. Onderstaand in het kort een toelichting op de ontwikkelingen daarna, geschetst aan de hand van een korte samenvatting van de brief van Diergaarde Blijdorp aan de burgemeester en de belangrijkste conclusies uit het nieuwe Deloitte-rapport.

Brief inzake noodsteun aan Diergaarde Blijdorp t.a.v. de burgemeester (bijlage 1)

Diergaarde Blijdorp heeft op 30 september 2021 een brief aan burgemeester Aboutaleb gestuurd, waarmee zij, mede op basis van het onderzoek van Deloitte, te kennen heeft gegeven geen gebruik meer te maken van de noodsteun. De Diergaarde zal het eerder ontvangen voorschot terugbetalen en hiermee de begroting voor de komende jaren vrijwaren van de rentelasten. De Diergaarde is de gemeente zeer erkentelijk voor het bieden van dit vangnet op het moment dat er geen concreet zicht was op andere steunmaatregelen.

In overeenstemming met de eerdere behandeling door uw raad sturen wij u in de bijlage het nieuwe Deloitte-rapport over de huidige financiële positie van de Diergaarde. Hieronder zijn de belangrijkste conclusies uit het rapport overgenomen.

Rapportage Deloitte - conclusie (bijlage 2, p.7):

- *Blijdorp heeft de Covid-19 periode weten te doorstaan dankzij de Tijdelijke Noodsteun, subsidies van het Rijk en maatschappelijke initiatieven. Daarnaast heeft Blijdorp kosten zoveel mogelijk vooruitgeschoven (niet invullen van vacatures en beperken van onderhoudsopgaven). Blijdorp heeft zich ingespannen om de kosten te beheersen (d.m.v. variabel personeel) om zo meer liquiditeit te genereren.*
- *Nadat het park weer is opengesteld in medio mei 2021 zijn de bezoekersaantallen op goede niveaus en kan gewerkt worden aan verdere verbeteringen van de*

organisatie. Hierbij zou Blijdorp veel profijt hebben van externe ondersteuning en additionele executiekracht.

- *De terugbetaling van de Tijdelijke Noodsteun markeert hierbij een einde aan de crisissituatie en het begin van het invullen van de toekomst. Het onderhoud van de monumentale panden en de invulling van het Masterplan 2030 zullen niet volledig bekostigd kunnen worden door de operationele kasstromen, hiervoor zal een beroep moeten worden gedaan op derden.*

Voorstel afdoening moties:

1. Toekomst voor Blijdorp (21bb2429)

De motie 'Toekomst voor Blijdorp' draagt het college op:

- In samenwerking met Blijdorp een gesprek met de stad te organiseren over een toekomstvisie op dit Rotterdamse icoon;
- Wanneer Blijdorp weer volledig open is en geen noodsteun meer nodig heeft, te onderzoeken of een (structurele) gemeentelijke bijdrage nodig en wenselijk is om die toekomstvisie te realiseren.

In een eerdere brief dd. 8 september 2021 (D2109-12937) naar aanleiding van deze motie, bent u geïnformeerd over het voornemen om het gesprek met de stad in het najaar 2021 te organiseren. Dit is nog niet gelukt, vanwege aanvullende werkzaamheden vanwege COVID-19, de benodigde organisatie van dit gesprek met de stad en het onderzoek van Deloitte dat nog gaande was. In samenwerking met Diergaarde Blijdorp wordt daarom in 2022 het gesprek met de stad georganiseerd. De gemeente Rotterdam is hierin faciliterend.

In 2022 bestaat de Diergaarde 165 jaar en dat is een mooie kans om het gesprek met de stad over de toekomstvisie van Blijdorp te combineren met dit feestelijk moment. De gedachte is om tijdens het jubileumjaar momenten te organiseren voor dit gesprek, vanuit de vier leidende onderwerpen uit het Masterplan 2030 'Natuurlijk in Blijdorp':

- Onderzoek, biodiversiteit en dierenwelzijn;
- Circulair en duurzaam;
- Inspireren tot behoud en herstel van de natuur (o.a. natuur- en milieueducatie);
- De Diergaarde als Rotterdamse ontmoetingsplek en attractie van wereldklasse in een groene omgeving met rijksmonumenten waar we trots op zijn.

De vorm en inhoud van deze momenten worden in de komende maanden uitgewerkt en voorbereid, met aandacht voor de doelstelling (wat willen we bereiken?) en de doelgroep (dit verschilt per thema). Hierbij kan ook het digitale participatieplatform "Mijn Rotterdam" van de gemeente worden ingezet.

Onder motie 2 volgt een nadere toelichting ten aanzien van het tweede punt; het onderzoek of een (structurele) gemeentelijke bijdrage nodig en wenselijk is om die toekomstvisie te realiseren.

Na afloop van de gevoerde gesprekken met de stad wordt het resultaat met u gedeeld (eind 2022). De opgehaalde informatie wordt onder andere gebruikt bij het opstellen van een beleidsnota voor Natuur- en Milieueducatie in Rotterdam.

2. Laat Blijdorp niet in haar hempie staan (21bb2512)

De motie 'Laat Blijdorp niet in haar hempie staan' draagt het college op:

- Onderzoek te doen naar de mogelijkheden om vanaf 2022 een jaarlijks structurele subsidie te verlenen om te kunnen voorzien in het draaiende houden van Diergaarde Blijdorp en het plegen van noodzakelijk onderhoud;
- Iedere vijf jaar te evalueren over de noodzaak en omvang van deze structurele subsidie.

De Diergaarde is een stichting zonder winstoogmerk (officieel geheten Stichting Koninklijke Rotterdamse Diergaarde) die naast de inkomsten uit het dagbezoek, voor (door-)ontwikkeling een beroep doet op derden. Het Deloitte onderzoek heeft uitgewezen dat Diergaarde Blijdorp onder normale omstandigheden goed in staat is om vanuit de bezoekersopbrengsten en de inkomsten vanuit fondsenwerving en sponsoring de Diergaarde te exploiteren. Voor de exploitatie van de Diergaarde is daarom geen (structurele) subsidie wenselijk. De financiële uitdaging voor Blijdorp zit in de hoge investeringskosten voor restauratie van de rijksmonumenten en het onderhoud van de dierenverblijven. Zonder de 'last' van de rijksmonumenten is de Diergaarde financieel gezond. Daarom zijn de rijksmonumenten gekozen als één van de thema's voor het te voeren gesprek met de stad.

De gemeente heeft geen beleid of subsidieregeling voor het restaureren van monumenten. Provincie Zuid-Holland stelt alleen kleinere bedragen beschikbaar voor monumenten, deze regeling is niet geschikt voor een opgave zoals de Rivièrahal. Diergaarde Blijdorp heeft in 2019 mede op uitnodiging van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een omvangrijke aanvraag gedaan ten behoeve van de restauratie van de botanische Victoriaserre (Rivièrahal, fase 1) bij de subsidieregeling restauratie Rijksmonumenten 2019-2020 (Kanjersubsidie). Echter, de Diergaarde Blijdorp kreeg op 17 maart 2020 (een dag na de eerste sluiting vanwege de coronamaatregelen) te horen dat het subsidieplafond al was bereikt en het bedrag niet werd uitgekeerd. De gemeente heeft daarop bijgedragen in verschillende verzoeken deze beslissing te herzien, dit was helaas niet succesvol. Een rijksbijdrage voor de restauratie is nu niet mogelijk, in afwachting van de formatie van een nieuw kabinet worden de kansen hierop bekeken.

Vanuit de gemeente is een procesmanager ingezet (n.a.v. motie 'Koester rijksmonumenten Blijdorp' (19bb13574)) om samen met Diergaarde Blijdorp te zoeken naar mogelijkheden voor de restauratie van de Rivièrahal, Victoriaserre en het huidige gorillaverblijf en het onderzoek naar de benodigde financiën hiertoe.

Verdere proces

De procesmanager restauratie monumenten Diergaarde Blijdorp onderzoekt verdere scenario's voor de restauratie van de Rivièrahal, in goede samenwerking met Diergaarde Blijdorp. Als relevante ontwikkelingen zich voordoen ten aanzien van de restauratie van de monumenten, wordt uw raad hierover geïnformeerd. Binnen de gemeentelijke begroting zijn op dit moment geen middelen beschikbaar ten behoeve van de restauratie van de rijksmonumenten en het onderhoud van de dierenverblijven.

3. *Dieren worden niet afgemaakt bij financiële nood (21bb2514)*

De motie 'Dieren worden niet afgemaakt bij financiële nood' draagt het college op:

- In de voorwaarden voor het verstrekken van de tweede tranche van noodsteun (à €6 miljoen) op te nemen dat Diergaarde Blijdorp geen dieren afmaakt als gevolg van financiële nood.

De diergaarde heeft altijd benadrukt dat dieren niet worden afgemaakt bij financiële problemen.

Daarnaast heeft Diergaarde Blijdorp uiteindelijk geen aanvraag gedaan bij de gemeente in het kader van de Tijdelijke verordening corona-noodsteun dierenparken Rotterdam 2021. Om deze reden is het ook niet nodig geweest om voorwaarden te stellen en kan deze motie worden afgedaan. Het voorschot van 4 miljoen euro zal, inclusief de door te belasten rentevergoeding, op de Diergaarde worden gevorderd. Belangrijk is om nogmaals te benadrukken dat het welzijn van de dieren de afgelopen periode niet in het geding is geweest.

4. *Laat personeel Blijdorp niet in de steek (21bb2511)*

In de motie 'Laat personeel Blijdorp niet in de steek' roept de raad op:

- Dat de directie van Blijdorp, ondernemingsraad en de vakbond weer om tafel gaan en gezamenlijk overeenstemming bereiken over de reorganisatie, waarbij de belangen van medewerkers en de Diergaarde in balans zijn.

De directie van Blijdorp en de ondernemingsraad hebben samen overeenstemming bereikt over de reorganisatie en zijn een Pakket Personele Maatregelen overeengekomen voor de medewerkers die als gevolg van de reorganisatie boventallig werden. Er is geen overeenstemming bereikt over het voorstel voor harmonisatie van arbeidsvoorwaarden. Het gesprek hierover met de vakbonden behoeft dan ook geen voortzetting. Blijdorp heeft ernaar gestreefd het aantal gedwongen ontslagen zoveel mogelijk te beperken. Uiteindelijk zijn als gevolg van de reorganisatie 11 medewerkers boventallig geworden. Hiervan zijn 3 medewerkers intern herplaatst en 8 medewerkers zijn ontslagen. Van de ontslagen medewerkers zijn 4 medewerkers inmiddels aan een baan elders geholpen.

5. *Het goede voorbeeld geven (21bb2513)*

In de motie 'Het goede voorbeeld geven' spreekt de raad uit:

- Als voorwaarde bij de reorganisatie en harmonisering van Diergaarde Blijdorp te borgen dat de directieleden een evenredig deel van hun salaris inleveren.

Er is tijdens de reorganisatie geen overeenstemming bereikt over het voorstel voor harmonisatie van arbeidsvoorwaarden. Er is daarom geen sprake geweest van het inleveren van salaris door personeel.

Financiële en juridische consequenties/ aspecten:

Voorstel afdoening motie:

Gelet op het bovenstaande, stellen wij u voor om de moties Diergaarde Blijdorp (21bb2429, 21bb2512, 21bb2514, 21bb2511, 21bb2513, 20bb15711) als afgedaan te beschouwen.

Daarbij de toezegging dat u eind 2022 wordt geïnformeerd over de opbrengst van het gesprek met de stad.

De secretaris,
V.J.M. Roozen

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,
V.P.G. Karremans, l.b.

Bijlage(n):

1. Brief dd. 30 september 2021 inzake noodsteun aan Diergaarde Blijdorp t.a.v. burgemeester Aboutaleb
2. Rapportage Deloitte dd. 8 december 2021 - Discussiedocument Diergaarde Blijdorp